

ἀγίλιν τό, Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀγίλι Θράκ. ἀγέλι Θράκ. ἀγίλ' Θράκ. (Κομοτ. Σηλυβρ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *ağıl*. Ὁ τύπ. ἀγέλι ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ ἀγέλη.

1) Μάνδρα Θράκ. (Κομοτ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) 2) Μέρος, ἔνθα διέρχονται τὸν χειμῶνα τὰ ζῶα Θράκ. (Σηλυβρ. κ. ἀ.) Συνών. *χειμαδεῖο*.

ἄγι-Λουκάς ὁ, ἀμάρτ. ἄι-Λουκάς πολλαχ. Γενικ. τ' ἄι-Λουκός Κέρκ.

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. *Λουκάς*.

Ὁ ἅγιος Λουκάς ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς ἐορταζόμενος τὴν 18ην Ὀκτωβρίου: Γνωμ.

Ἄν βρέξη τ' ἄι-Λουκά, | χέσι μέσα 'ς τὰ βαρκὰ

(ἡ βροχὴ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Λουκά εἶναι ἐπιβλαβὴς εἰς τοὺς ἐν ὑγραῖς χώραις ἀγρούς) Ἡπ. (Ἰωάνν.) *Τοῦ ἁγίου-Λουκά σπείρε τὰ κουκκιά* (ἐπὶ τοῦ καταλλήλου καιροῦ τῆς σπορᾶς τῶν κουκκιῶν) Στερελλ. (Μεσολόγγ.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. πολλαχ.

***ἀγιλουτρούπης** ὁ, Γενικ. τ' ἀγιλουτροπὶ Πόντ. (Κερασ.) τ' ἀγιλουτρούπ' Πόντ. (Τραπ.) τ' ἀελουτροπὶ Πόντ. (Τραπ.) τ' ἀλοτροπιῶν Εὐβ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ οὐσ. ἡλιοτροπία.

Ἐπίθετον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἐορταζομένου τὴν 24ην Ἰουνίου. Ἐπειδὴ ἡ ἐορτὴ συμπίπτει περίπου πρὸς τὸν χρόνον τοῦ θερινοῦ ἡλιοτροπίου, ὅτε συνήθως ἀρχίζουν τὰ θαλάσσια λουτρά, ἐντεῦθεν συνέβη καὶ παρετυμ. πρὸς τὸ λουτρὸ ἔνθ' ἄν.: *Τ' ἄι-Γιάνν' τ' ἀελουτροπὶ* Τραπ. *Τ' ἀγιλουτρούπ' τ' ἄι-Γιαννῇ* αὐτόθι.

ἄγι-Μάμας ὁ, ἀμάρτ. ἄι-Μάμας Κωνπλ. κ. ἀ.

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. *Μάμας*.

Ὁ ἅγιος Μάμας ἐορταζόμενος τὴν 2αν Σεπτεμβρίου: Φρ. *Θὰ τὰ πάρη ἀπ' τὸν ἄι-Μάμα!* (ἦτοι οὐδέποτε θὰ τὰ πάρη. Ἐπειδὴ συνήθως αἱ τῶν νεκροταφείων ἐκκλησίαι τιμῶνται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Μάμαντος, ὁ ὁποῖος οὕτω παριστάνεται ὡς οὐδέποτε ἀποδίδων ζῶντας τοὺς ταφέντας νεκρούς, ἐντεῦθεν γενικώτερον καὶ ἡ φρ.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. σύνηθ.

ἄγι-Μηνᾶς ὁ, ἐνιαχ. ἄι-Μηνᾶς Ἡπ. (Ζαγόρ. Ἰωάνν. κ. ἀ.) Θεσσ. (Βόλ. κ. ἀ.) Μακεδ. (Σιάτ. κ. ἀ.) Παξ. Στερελλ. (Μεσολόγγ. κ. ἀ.) ἄε-Μηνᾶς Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἄγι-Μηνᾶς Λαογρ. 2 (1910) 306 Γενικ. τ' ἄι-Μηνός Ἡπ. (Ζαγόρ. Ἰωάνν.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. *Μηνᾶς*.

1) Ὁ ἅγιος Μηνᾶς, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐορτὴ τελεῖται τὴν 11ην Νοεμβρίου σύνηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.): Γνωμ.

Ὁ ἄι-Μηνᾶς ἐμήνυσε τοῦ πάππου του χειμῶνος,

ἐρχομαι ἢ δὲν ἐρχομαι καὶ τ' ἄι-Φιλίππου αὐτοῦ εἶμαι

(τὸ ψῦχος γίνεται δριμύτερον περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου, τὴν 14ην τοῦ ὁποῖου ἐορτάζεται ὁ ἅγιος Φίλιππος) Μεσολόγγ.

Τ' ἄι-Μηνός ἐμήνυσε καὶ τ' ἄι-Φιλίππ' αὐτοῦ εἶμι

(ταῦτα λέγει ὁ χειμῶν) Ἰωάνν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. πολλαχ. 2) Ὁ μὴν Νοέμβριος (διὰ τὴν κατ' αὐτὸν τελουμένην ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Μηνᾶ) Λαογρ. ἔνθ' ἄν.

ἄγι-Μιχαήλης ὁ, ἀμάρτ. ἄι-Μιχαήλης Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. *Μιχαήλης*.

Ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ, ὅστις μετὰ τῶν ἄλλων ταξιαρχῶν ἀγγέλων ἐορτάζεται τὴν 8ην Νοεμβρίου: Φρ. *Τ' ἄι-Μιχαήλη ἡ μῆνας* (ὁ Νοέμβριος).

ἄγι-Νικήτας ὁ, ἀμάρτ. ἄι-Νικήτας Κρήτ. Σύμ. κ. ἀ. ἄγι-Νικήτας Λαογρ. 2 (1910) 306

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. *Νικήτας*.

1) Ὁ ἅγιος Νικήτας ἐορταζόμενος τὴν 15ην Σεπτεμβρίου Κρήτ. Σύμ. κ. ἀ.: Φρ. *Ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ ὡς τ' ἄι-Νικήτα* (ἀπὸ τῆς 14ης μέχρι τῆς 15ης Σεπτεμβρίου. Ἐπὶ συντομωτάτου χρόνου ἀνεπαρκοῦς πρὸς ἐκτέλεσιν ἐργασίας ἢ πραγματοποιήσιν σκοποῦ τινος) Σύμ. (Συνών. φρ. ἀπὸ τὰ σῦκα ὡς τὰ σταφύλια) || Ἀσμ.

Ἀμε 'ς τὸ Φραγκοκάστελλο νὰ 'ναι τ' ἄγιου-Νικήτα

Κρήτ. 2) Ὁ μὴν Σεπτέμβριος (διὰ τὴν κατ' αὐτὸν τελουμένην ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Νικήτα) Λαογρ. ἔνθ' ἄν.

ἀγινικολάγγορτα τά, ἀμάρτ. ἄν'κουλάγγορτα Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγι-Νικόλας καὶ τοῦ οὐσ. *γγορτή*.

Αἱ ἐορταὶ τῆς ἁγίας Βαρβάρας, τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου συμπίπτουσιν κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τὴν 4ην, 5ην καὶ 6ην Δεκεμβρίου. Συνών. *ἀγινικολοβάραβα, νικολοβάραβα*.

ἄγι-Νικόλας ὁ, Καππ. (Σινασσ.) κ. ἀ. ἄι-Νικόλας σύνηθ. καὶ Καππ. (Ἀνακ.) ἄγι-Νικόλας Α.Ρουμेल. (Φιλιπούπ.) Κύθν. Κύπρ. Σύμ. κ. ἀ. ἄις-Ἀνικόλας Πελοπ. (Καλάβρυτ.) ἄγι-Νικόλας Πελοπ. (Καλάβρυτ. Μεσσ. κ. ἀ.) ἄ-Ν'κόλας Μακεδ. (Βελβ.) Σάμ. κ. ἀ. ἄε-Νικόλας Πόντ. (Ἀμισ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. *Νικόλας*. Ἐν τῷ ἄις-Ἀνικόλας τὸ Ἀνικόλας ἐκ τοῦ ἄ-Νικόλας, ἐν ᾧ τὸ ἄ ἐνομίσθη ὡς ἀνήκον τῷ ὄν.

1) Ὁ ἅγιος Νικόλαος, ὁ ὁποῖος ἐορτάζεται τὴν 6ην Δεκεμβρίου κοιν. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Σινασσ.) Πόντ. (Ἀμισ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.): *Ὁ ἄις-Ἀνικόλας νὰ μοῦ δώσῃ κακὴ ροπή ἅμα λὲ' ψέματα!* Καλάβρυτ. *Τ' ἄι-Νικόλα ἡ μῆνας* (ὁ Δεκέμβριος) Μεγίστ. || Γνωμ.

Ἡ Βαρβάρα βαρβαρίζει | καὶ ὁ Σάββας σαβανώνει
καὶ ἄγι-Νικόλας πλάκωσε | τὰ χιόνια φορτωμένως

(ἡ χιών ἀρχίζει μὲν νὰ πίπτῃ ἀπὸ τῆς 4ης Δεκεμβρίου, αὐξάνεται τὴν 5ην καλύπτουσα τὴν γῆν ὡς σάβανον καὶ γίνεται πυκνοτάτη τὴν 6ην τοῦ μηνός. Πβ. παραλλαγὰς ἐν ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,238 κξ.) Μεσσ. *Ἀι-Νικόλα, βόηθα! -Κούνα καὶ τὸ χέρι σου!* (ὅτι σὺν τῇ ἐπικλήσει τῆς θείας ἀρωγῆς ὀφείλομεν νὰ ἐνεργήσωμεν καὶ ἡμεῖς. Πβ. ἀρχ. «σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει») Ἡπ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. κοιν. 2) Ὁ μὴν Δεκέμβριος (ὠνομάσθη οὕτω διὰ τὴν κατ' αὐτὸν τελουμένην ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου) Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Καππ. (Ἀνακ. Σινασσ.) Πελοπ. Πόντ. (Ἀμισ.) κ. ἀ.: Φρ. *Ἀε-Νικόλας κώλᾳ χαθεύ'* (ὁ Δεκέμβριος κώλους καίει. Ἐπὶ δριμέος ψύχους κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον) Ἀμισ. Συνών. *Ἀγινικολάτης, Ἀγινικολιάτης*.

